

1 από 3 αντίτυπα

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗΣ  
ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑΣ

ΤΟΥ ΓΛΥΨΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ  
ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΜΙΧΑΛΗ Θ. ΤΟΜΠΡΟΥ



ΕΘΝΙΚΟ  
ΘΕΑΤΡΟΝ  
ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ  
ΑΡΕΣΑΝΑΡΟΥ  
ΕΔΥΤΣΟΥ  
1959

M. T.

1909-1959

ΧΑΛΚΙΝΑ ΚΑΙ ΜΑΡΜΑΡΙΝΑ ΕΡΓΑ.  
ΚΕΡΑΜΕΙΚΑ - ΧΑΡΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ. ΠΡΟΣΧΕ  
ΔΙΑ ΧΑΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑ ΕΚΤΕΛΕΣΜΕΝΟ - ΦΩΤΟ  
ΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΡΓΩΝ



ΕΘΝΙΚΟ  
ΘΕΑΤΡΟΝ  
ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ  
ΑΡΕΣΑΝΑΡΟΥ  
ΕΔΥΤΣΟΥ  
1959

M. T.

ΑΠΟ ΤΗΣ 11-28 ΜΑΡΤΙΟΥ 1959

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ  
ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ.  
ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΑΡ. 9



Μεγάλη ευχαρίστηση αισθάνθηκα όταν ο Τόμπρος μου ζήτησε να προλογίσω τον κατάλογο της Έκθεσεως των πενήντα χρόνων που δούλεψε την Τέχνη, γιατί τον γνωρίζω αν όχι πενήντα, τουλάχιστο τριανταπέντε χρόνια. Κατά το μακρό του διάστημα τίποτε δεν έπεσκέασε την φίλια μας, γιατί ο Τόμπρος — όπως τὸ λέει τὸ ὄνομά του — είναι τίμιος ἄνθρωπος και, τὸ ἴδιο, τίμιος καλλιτέχνης.

Με τοῦτο δὲν ἐνοῶ ἀπλῶς μὴ συμβατική ἠθική ἀξία στις σχέσεις και τις πράξεις τοῦ καθημερινῶ βίου, ἀλλὰ ἕνα καθαρά πνευματικό, ὑπερβατικό χρέος που διέπει ἐσωθεν τὸν ἄνθρωπο και τὸ ἔργο του. Ὅχι μὴ στάσι παθητική ἢ ἀρνητική ἀλλ' ἀπεινετίας μὴ ἀξιολογική συνείδησι κάθε στιγμῆς γιὰ τὴν καταξίωσι τῶν ἰδανικῶν που ὁ ἴδιος ἔχει θέσει στὸν ἑαυτό του, τόσο ἀπεχθόντα, τόσο ἀνηλιά, ὥστε μὴ δυσκολιὰ νὰ τὰ φθάνη. Μὴ τέτοια ἠθελήμενη πορεία προϋποθέτει, βέβαια, ἀγῶνες και θυσίες. Δὲν ἐδίστασε νὰ ἐγκαταλείψη ἀξιώματα, δὲν ἀρνήθηκε νὰ μαθητέψη ἐξ ἀρχῆς, δὲν φοβήθηκε νὰ ὑποβληθῆ σὲ ἀβέβαιες κρίσεις, νὰ ὑποστῇ τὴν δοκιμασία ξένου περιβάλλοντος. Ἀκόμη και σήμερα που ἔχει ἐπιβληθῆ, διατηρεῖ στὴν τέχνη του ἀμφιβολίες και ἐλλπίδες. Ἡ σιγιοιρία, ἡ μαεστρία και ἡ τέλεια τεχνική του δὲν τοῦ στέκονται ἐμπόδια. Τίς πολῦτιμες αὐτὲς ἀρετὲς που ἀπέκτεψε, τίς χρησιμοποιεῖ γιὰ νὰ κεντᾶζῃ πρὸς τὸ μέλλον και ὄχι πρὸς τὸ παρελθόν.

Ἐν τούτοις λίγοι ἔδρασαν στὴν καλλιτεχνική ζωὴ τοῦ τόπου ὅσον αὐτός. Καμμιά σχεδὸν προσπάθεια σημαντική, κανένα γεγονός, καμμιά κίνησι πρωτοπορευτική δὲν πραγματοποιήθηκε χωρὶς αὐτὸν ἢ χωρὶς τὴν συμπαράστασι του. Ὁ χαρακτήρας του δὲν μειώνεται μὴ λεπτομέρειες. Ἐφθασε σὲ μὴ γαλήνη που τὴν ἔπλασε μὴ τὰ χέρια του, ἀναγνωρίζοντας στὸν καθένα τὰ δικαιώματά του.

Τέτοιος εἶναι ὁ ἄνθρωπος: τὸ ἔργο του τὸν καθρεφτίζει πιστά. Κάποτε ἔφτασε σὲ ξηρότητες ἀπὸ τὴν ἄκρα ἐδσυνειδησία του και τὴν ἐντατική προσπάθεια νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ φαινόμενο χωρὶς ἴχνος συμβιβασμοῦ: κάποτε σὲ σκληρότητες ἀπὸ τὴν τεραστία του προσήλωσι στὴν πληρότητα τῆς καθαρῆς, ἀτόλυτης μορφῆς. Πληρώνοντας ὁμῶς αὐτὸ τὸ τίμημα, μὴ τὴν ἀκαμπτὴ τούτη θέλησι, κερδίζει πολλαπλάσια. Εἶναι ὁ γλύπτης, ἡμεθῶς, χωρὶς πλαδαρότητες, χωρὶς ἀμφιταλαντεύσεις, χωρὶς ἀνελευκρίνειες.

Προσφέρει τὸ ἔργο του γυμνὸ και σκληρὸ σὰν τὴν ἀλήθεια. Τὸ δουλεύει μὴ πάθος λεπτολόγο, που οὔτε στιγμιαία δὲν ἀνακόπτεται. Ἡ συγκίνησις του εἶναι νὰ ἐκφράσῃ ὄχι τὴν τυχαίτητα τοῦ φαινομένου ἀλλὰ τοὺς ἐσωτερικούς ἀξονες και τοὺς κεντρὸς ρυθμούς του, ὄχι τὴν σάρκα τῆς ὄλης, ἀλλὰ τὴν πεμπτοσσία τοῦ ὅλκου του, ὄχι τὴν ἐπιθεματική ἐντύπωσι, ἀλλὰ τὴν μεστὴ ὁλότητα τοῦ ἐπιπέδου, ὄχι τὴν φωτοσκίασι, ἀλλὰ τίς ἐνδόμυχες τάσεις και ροπὲς τοῦ ὄγκου. Τεῖνει πρὸς μὴ ὄλικη σύνθεσι—και τοῦτο φαίνεται καθαρά και σὰ κλασσικά ἔργα του και στις ἀφηρημένες μορφές του. Ὅ,τι συλλαμβάνει ἔχει ἀνάτασι και τὰ πῶ νατουραλιστικά ἔργα του εἶναι ὑπερβατικά.

Οἱ ἀρετὲς του αὐτὲς τὸν κατατάσσουν στὴν χορεία τῶν ἐρευνητῶν, τῶν πρωτοπόρων, τῶν νέων. Ἀλλὰ ἐκτός τούτων, και σὲ μὴ ἀπὸ τίς μεγάλες γραμμὲς τῆς ἑλληνικῆς γλυπτικῆς που ξεκινᾶει ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία και τὴν Ἐρέτρια.

N. XATZHKYPIAKOS - ΓΚΙΚΑΣ

I was extremely gratified when Tombros asked me to write a foreword to the catalogue for the fiftieth anniversary Exhibition of his sculpture because, though I have not known him for fifty years, I have done so for at least thirty-five. During this long period, no shadow has marred our friendship, for Tombros — as his name implies — is honest both as a man and as an artist.

By this, I do not mean maintenance of moral values in the relationships and actions of every-day life, but a pure spiritual, an overriding obligation, which governs the man and his work from within. This is not a passive or negative attitude, but on the contrary his conscious honouring of claims continually put forward by ideals self-imposed and so exalted that he is hard put to it to attain them. The choice of such a course involves both struggles and sacrifices. He had no hesitation in giving up positions; never refused to be taught from the beginning. He was not afraid of submitting his work to unknown opinions or of facing the ordeal of foreign surroundings. Even now that he has «arrived», he still has doubts and hopes concerning his art. His sure mastery and perfect technique are no hindrance to him; he employs the precious merits he has acquired to look forward to the future, rather than dwelling on the past.

Few, however, have influenced the artistic life of this country more deeply than he. Hardly a single important endeavour, new event or progressive movement has occurred without him or his assistance. His personality is not belittled by details. He has reached a serenity moulded with his own hands, giving every man his due.

Such is the sculptor himself: his work reflects him faithfully. Sometimes it has a certain dryness because of his extreme scrupulousness and his intensive efforts to interpret phenomena without a trace of compromise; sometimes a hardness through his immense care to reproduce the fulness of pure, absolute form. But in paying this price he gains more. He is, internationally, the sculptor without flabbiness, hesitation or insincerity.

He presents his work naked and hard as truth itself. He works at it with minute attention and without a moment's respite. It is not his concern to express the chance appearance of an object, but its internal axes and rhythms; not just the flesh of a being, but the essence of matter not the skin — deep impression, but the object in its entirety; not chiaroscuro, but the inner trends and forces of the mass. He aims at complete composition and this is manifest both in his classic works and in his abstract forms. All his conceptions are exalted and his most naturalistic works are transcendent.

These merits place him among the explorers, the forerunners, the young. Yet, at the same time, he is also in one of the great lines of Greek sculpture which sprang from Olympia and Eretria.

N. HADJIKYRIAKOS - GHICA

*ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΠΑΝ. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΑΤΣΟΣ  
ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΚΑΤΣΩΤΑΣ

*ΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ*

Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ΝΟΒΑΣ Κ. ΑΜΑΝΤΟΣ  
ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ ΕΠΑΜ. ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ  
ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ Ι. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗΣ  
ΧΡ. ΚΑΡΟΥΖΟΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ Α. ΚΟΥΓΕΑΣ  
ΣΤΡΑΤΗΣ ΜΥΡΙΒΙΑΝΗΣ Γ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ

*ΟΙ ΚΥΡΙΟΙ*

Ι. ΧΑΤΣΟΠΟΥΛΟΣ (ΠΡΥΤΑΝΙΣ Ε.Μ.Π.)  
CLARY THOMPSON (ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ USIS)  
ΚΑΡ. ΑΡΑΙΩΤΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ  
ΚΩΣΤΑΣ ΔΟΞΙΑΔΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΞΑΣ  
ΓΡΗΓ. ΖΑΡΙΦΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ  
ΕΥΑΓ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ  
ΚΩΣΤΑΣ ΚΙΤΣΙΚΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗΣ  
ΑΝΤΩΝΗΣ ΕΜ. ΚΡΙΕΖΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΙΤΣΙΚΗΣ  
ΙΙ. ΜΙΧΕΛΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ  
ΔΗΜ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΟΡΑΛΗΣ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΤΖΑΡΗΣ ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ  
Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ Ι. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ  
ΕΥΑΓ. ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ  
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΠΙΠΠΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΠΑΣ  
ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΡΟΚΟΠΟΥ ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ  
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΡΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓ. ΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ  
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ ΒΡ. ΤΣΟΥΧΛΑΣ  
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΤΕΡΗΣ

*ΟΙ ΚΥΡΙΕΣ*

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΑΤΣΟΥ

*ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ*

BENNO H. SELCKE — Γ. ΚΑΤΣΙΜΠΛΑΗΣ —  
Ν. ΧΑΤΖΙΚΥΡΙΑΚΟΣ - ΓΚΙΚΑΣ



ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

1. 1909. Διπλωματικός διαγωνισμός της 'Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών (Α' βραβείου), χαλκός.
2. 1922. Οί δύο φίλες, μετάλλιο, χαλκός.
3. 1926. Καθήμενη γυναίκα, χαλκός.
4. 1926. Χοντρή γυναίκα, χαλκός.
5. 1926 - 1948. Χοντρή γυναίκα, φυσικῶν διαστάσεων, χαλκός.
6. 1927. Χορεύτρια, χαλκός.
7. 1927. Κεφαλή τοῦ ποιητοῦ Κώστα Οδράνη, χαλκός.
8. 1928. Γυναίκα με φεῖδι, χαλκός.
9. 1929. Πεπλοφόρος καθήμενη, μακέτα, χαλκός.
10. 1931 - 1938. Μετάλλια βραβείων, χαλκίνα.
11. 1938. Κεφαλή γέροντος, μάρμαρο Πεντέλης.
12. 1938 - 1955. Κορμός κόρης, Μάρμαρο Διονύσου Σωληράει.
13. 1946. Τὸ ὄνειρο, μάρμαρο Πεντέλης.
14. 1946. Ἀποφασιστική στιγμή, χαλκός.
15. 1950. Ὁ Ἥρωας, χαλκός.
16. 1951. Ἐπιστροφή στη Γῆ, χαλκός.
17. 1929. Σύνθετο τέρας, χαλκός.
18. 1952. Αἶδωμα τέρατα, χαλκός.
19. 1952. Πουλί στό κλουβί.
20. 1954. Σύμβολο, χαλκός.
21. 1955. Τὸ Ξωτικό, χαλκός.
22. 1955. Τὸ Ξωτικό, χάλκινο ἀνάγλυφο.
23. 1955. Ἀπολύτρωσι τεράτων, χαλκός.
24. 1955. Σύμβολο, πέτρα Ἀκροπόλεως.
25. 1956. Ἀνατομία, μάρμαρο Κοκκιναρά Πεντέλης.
26. 1957. Ὁ Ναυτικός, χαλκός.
27. 1975. Σκουιλία, χαλκός.
28. 1958. Τέρατα σέ πάλη, μάρμαρο Στούρων Εὐβοίας.
29. 1958. Ἡ Κεφαλή τοῦ Ἀνδριάντος τοῦ Ἀφανοῦς Ναύτου τῆς Ἄνδρου, χαλκός.
30. 1958. Τὸ χέρι τοῦ Ναύτου τῆς Ἄνδρου.
31. 1958. Τὸ μικρὸ Τρωακτικὸ, χαλκός.
32. 1958. Ἐπάνω καὶ κάτω ἀπὸ τὴν θάλασσα.
33. 1958. Ὁ Ἐφευρέτης, χαλκός.
34. 1958. Μορφή καὶ αἴσθημα, χαλκός.
35. 1959. Σύνθεσις (ἀπὸ σχέδιο τοῦ 1928), μάρμαρο Βόλου.
36. 1927 - 1959. Πενήντα σχέδια διάφορα.
37. 1959. Τρία κεραμεικὰ ἀγγεῖα (σχῆμα ἀγγείων καὶ σχεδίασις Μιχ. Τόμπρου, πηλοκατασκευὴ καὶ ἔλαι I. Δελαβίνια).
38. 1959. Χαλί (ἐκτελεσμένον ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Ταπητουργικὸν Ὄργανισμὸν).
39. 1932 - 1959. Φωτογραφίες Μνημείων καὶ ἄλλων ἔργων τέχνης καὶ τεχνικῆς.

CATALOGUE

1. 1909. Final Examination of the School of Fine Arts (First award), bronze.
2. 1922. Two Friends, medal, bronze.
3. 1926. Seated Woman, bronze.
4. 1926. Fat Woman, bronze.
5. 1926 - 1948. Fat Woman (life dimensions), bronze.
6. 1927. Dancer, bronze.
7. 1927. Head of the Poet Con. Ouranis, bronze.
8. 1928. Woman with Serpent, bronze.
9. 1929. Seated Woman with Veil, maquette, bronze.
10. 1931 - 38. Medals for awards, bronze.
11. 1938. Head of an Old Man, Pentelic marble.
12. 1938 - 1955. Torso of a Young Girl, marble.
13. 1946. The Dream, Pentelic marble.
14. 1946. Decisive Moment, bronze.
15. 1950. The Hero, bronze.
16. 1951. Return to the Earth, bronze.
17. 1952. Interlaced Monsters, bronze.
18. 1952. Twins Monsters, bronze.
19. 1952. Bird in a Cage, bronze.
20. 1954. Symbol, bronze.
21. 1955. Spirit of Forest, bronze.
22. 1955. Spirit of Forest, bronze relief.
23. 1955. Monsters' Deliverance, bronze.
24. 1955. Symbol, stone from Acropolis.
25. 1956. Anatomy, Pentelic marble.
26. 1957. The Seaman, bronze.
27. 1957. Worms, bronze.
28. 1958. Fighting Monsters, marble from Stouira (Euboea).
29. 1958. Head of the Sailor of Andros, bronze.
30. 1958. The right hand of the Sailor of Andros.
31. 1958. The Small Rodent.
32. 1958. Above and Beneath the Sea, bronze.
33. 1958. The Inventor, bronze.
34. 1958. Form and Sentiment, bronze.
35. 1959. Composition, marble from Volos.
36. 1927 - 1959. Fifty drawings.
37. 1959. Three Ceramic works (Design and color by Mr. M. Tombros, ceramic work by J. Delavinias).
38. 1959. Carpet (designed by Mr. M. Tombros, executed by the Greek Rugs and Carpets Organization).
39. 1923 - 1959. Photographs of monuments and other works (with artistic and technical details).